

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร

วันที่รับบทความ	17/06/2562
วันแก้ไขบทความ	18/07/2562
วันที่ปรับปรุงบทความ	22/07/2562

สุนิรันดร รุ่งเรืองรณชัย¹ ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร 2) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโดยการประชุมปฏิบัติการ (Work Shop) แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์และผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา 3) ประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์และผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการบริหารงานวิชาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินงานตามขอบข่ายของงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา 3) การวางแผนงานด้านวิชาการ 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 6) การวัดประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และ 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อีเมล : rsuniran@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ 2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีปัญหาดำเนินงานตามขอบข่ายของงานวิชาการ ดังนี้ 1) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 3) การแนะแนว 4) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และ 7) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ตามลำดับ 3. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ตามลำดับ 4. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ปรับปรุงฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดทำแผนงานวิชาการโดยเน้นการมีส่วนร่วม กลยุทธ์ที่ 3 ปรับปรุงระบบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาวิชาการ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนางานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมค่านิยมรักการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 7 ปรับปรุงเครือข่ายการพัฒนางานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ และกลยุทธ์ที่ 9 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 5. การประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ พบว่ามีความสอดคล้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Academic Administration Strategies for Lower Secondary School Students in Educational Opportunity Expansion Schools, Kamphaeng Phet Province

Received	17/06/2019
Revised	18/07/2019
Accepted	22/07/2019

Suniran Rungrueangronnchai¹ Poompipat Rukponmongkol²

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current state, problems, and success factors in academic administration for lower secondary school students in educational opportunity expansion schools, Kamphaeng Phet province, 2) to develop the academic administration strategies, and 3) to evaluate the academic administration strategies. The research procedures consisted of three steps: 1) studying the current state, problems, and success factors in academic administration for lower secondary school students in educational opportunity expansion schools, Kamphaeng Phet province. The population of the study were the school administrators and the teachers who were responsible for academic work. The research instruments were questionnaires and interviews. The statistics used for data analysis included mean, standard deviation, frequency, and percentage. Also, content analysis was used to analyze the data obtained; 2) developing the academic administration strategies by creating a workshop. The data were collected from strategic experts and the school administrators. The instruments included the results of the study of the current state, problems, and success factors. The data obtained were analyzed by using content analysis method; and 3) evaluating the academic administration strategies based on expert group seminar (Connoisseurship). The data sources were strategic experts and the school administrators. The instruments consisted of the results of the study of the current

¹ Graduate student (Doctor of Philosophy), Educational Administration Program, Kamphaeng Phet Rajabhat University
e-mail: rsuniran@gmail.com

² Assistant Professor, Doctor of Philosophy, Educational Administration Program, Kamphaeng Phet Rajabhat University
e-mail: rukponmongkol@hotmail.com

state, problems, success factors, including the results of internal environment analysis and external environment analysis. Content analysis, mean, and standard deviation were used in the data analysis. The results revealed that: 1) overall, the current state of the academic administration for lower secondary school students in educational opportunity expansion schools, Kamphaeng Phet province was at a high level. The schools had followed academic administration frameworks that affected students' academic achievements as follows: (1) curriculum development, (2) textbook selection, (3) academic planning, (4) learning process development, (5) instructional management, (6) measurement, evaluation, and credit transfer, and (7) development of the internal quality assurance system and educational standard respectively; 2) problems in the implementation of the academic administration frameworks were found in the following aspects: (1) providing academic support to the individuals, families, organizations, companies, and other educational institutions, (2) building communities' academic strength, (3) providing guidance, (4) developing or giving opinions about development of the local curriculum, (5) conducting research for developing internal educational quality, (6) establishing regulations and guidelines on the schools' academic work, and (7) coordinating with other educational institutions and organizations in academic development; 3) the success factors of academic administration were human resource, budget, materials, equipment, and administrative management respectively; 4) the academic administration strategies which had been developed were: (1) improving the information database for academic planning, (2) developing the process of academic planning by focusing on participation, (3) improving the organization of academic administration system, (4) developing the academic framework manual, (5) developing the guidance activities to encourage students to value education, (6) developing teachers and educational personnel to be the professionals, (7) improving the academic development network, (8) developing the supervision system, follow-up, and evaluation of the academic work, and (9) developing the internal quality assurance system; and 5) the evaluations of academic administration strategies in terms of consistency, appropriateness, possibility, and utility were mostly at the highest levels.

Keywords: strategy, academic administration, educational opportunity expansion school

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ และเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษา อัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอก และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญก้าวหน้าทุกด้านเพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะ ในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, หน้า ก)

สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีเป้าหมายหลักว่าคุณภาพการศึกษาของคนไทยดีขึ้น และกำหนดตัวชี้วัดร้อยละที่เพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการทดสอบระดับชาติโดยกำหนดวิสัยทัศน์ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม และกำหนดพันธกิจว่ายกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทสู่สากล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 51)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2560 ระดับเขตพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 มีดังนี้ วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 48.07 วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 26.55 วิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 32.47 และวิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.14 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., น. 18)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ปีการศึกษา 2560 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ดังนี้ วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.02 วิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 23.42 วิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.73 และวิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.63 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., น. 7)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 41 ปีการศึกษา 2560 ระดับจังหวัด มีดังนี้ วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.25 วิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 25.21 วิชาวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.77 และวิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.84 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป., น. 23)

เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ปีการศึกษา 2560 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร สามารถพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และทัดเทียมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ในภาพรวมมีปัญหาหลายประการดังที่ระบุไว้ ดังนี้ มีการวางแผนงานไม่ชัดเจน ขาดการวางแผนระยะยาว ครูผู้สอนขาดความเข้าใจและการนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาผู้เรียน ครูขาดการพัฒนา ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและแผนการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน ด้านสื่อเทคโนโลยีและไอซีที (ICT) เพื่อการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จากสภาพปัญหาของงานวิชาการดังกล่าวหากสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหลักในการดำเนินงานด้านวิชาการยังมีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องอยู่ก็จะเป็นสาเหตุให้ประสิทธิภาพของงานวิชาการด้อยลง และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงานวิชาการให้ต่ำลงไปด้วย หรืออาจเรียกว่าผลคือการศึกษาด้วยคุณภาพหรือการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีกลยุทธ์ในด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (สัมฤทธิ์ พินิจชัย, 2551, น. 54)

ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของจังหวัดกำแพงเพชรให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 98 คน ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 98 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 196 คน การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 สูงที่สุดลำดับที่ 1 และ 2 ของแต่ละเขตพื้นที่ จำนวน 4 โรงเรียน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษาหรืออดีตผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ผู้บริหารสถานศึกษาหรืออดีตผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 11 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ตามคุณสมบัติที่กำหนด ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบรายการประเด็นที่ใช้ในการประชุมปฏิบัติการ (Work Shop) และแบบรายการประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ของจังหวัดกำแพงเพชรทุกโรงเรียนด้วยตัวเอง แบบสัมภาษณ์ บันทึกประเด็นในการประชุมปฏิบัติการ (Work Shop) และบันทึกประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรดำเนินงานตามขอบข่ายของงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 3) การวางแผนงานด้านวิชาการ 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 6) การวัด ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และ 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาสภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ตามกรอบของกระบวนการบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

1) การวางแผน 2) การนำ 3) การจัดองค์การ และ 4) การควบคุม

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรมีปัญหาการดำเนินงานตามขอบข่ายของงานวิชาการ ดังนี้ 1) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 3) การแนะแนว 4) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และ 7) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ตามลำดับ

1.3 ผลการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีดังนี้ 1) ด้านบุคลากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 2) ด้านงบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ และ 4) การบริหารจัดการ ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร

2.1.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร โดยประยุกต์ใช้หลัก 2Ss 4Ms

ได้ปัจจัยด้านจุดแข็ง 10 ประเด็น ได้แก่ 1) จัดสรรงบประมาณด้านวิชาการตามสัดส่วนที่กำหนด 2) บริหารจัดการ เทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาอย่างพอเพียง และใช้งานได้ดี 3) มีข้อมูลสารสนเทศเพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการ 4) ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์มุ่งเน้นยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) บริหารการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างต่อเนื่อง 6) ครูมีความรับผิดชอบสูง มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มุ่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 7) ดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ 8) มีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงาน และมอบหมายงานอย่างชัดเจน 9) ดำเนินการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องสม่ำเสมอ และ 10) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ประยุกต์ใช้หลัก PRST ได้ปัจจัยด้านโอกาส 8 ประเด็น ได้แก่ 1) วิถีชุมชน ประเพณี วัฒนธรรมในชุมชนส่งผลให้โรงเรียนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเอื้อต่อการเรียนรู้ 2) พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย 3) ผู้นำชุมชน ชุมชน ผู้ปกครอง ยินดีให้ความร่วมมือในการพัฒนาทั้งกำลังกาย และกำลังทรัพย์ 4) ความเจริญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการขยายตัวของระบบอินเทอร์เน็ตส่งผลให้นักเรียนมีช่องทางการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น 5) กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เรียนฟรี 15 ปี) 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนงบประมาณส่งเสริมการจัดการศึกษามากขึ้น 7) พ.ร.บ. การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาจัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ และ 8) การขยายตัวด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวส่งผลให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้มากขึ้น

สรุปสถานการณ์หรือตำแหน่งทางกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร คือ กลยุทธ์ปรับตัว (WO)

2.2 ผลการยกร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ โดยมีกลยุทธ์ทั้งหมด 9 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ปรับปรุงฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการวางแผนงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดทำแผนงานวิชาการ โดยเน้นการมีส่วนร่วม กลยุทธ์ที่ 3 ปรับปรุงระบบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคู่มือ

การปฏิบัติงานพัฒนาวิชาการ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนางานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมค่านิยมรักการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 7 ปรับปรุงเครือข่ายการพัฒนางานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 9 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร

3.1 ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร มีดังนี้ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาระบบ
การวางแผนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่
กลยุทธ์ที่ 1 ปรับปรุงฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดการ
แผนงานวิชาการโดยเน้นการมีส่วนร่วม ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การปรับปรุงการจัดการการบริหารงานวิชาการ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ปรับปรุงโครงสร้าง
การบริหารงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 2 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาวิชาการ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การปรับปรุง
การนำการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้บรรลุมาตรฐานการศึกษา มี 3 กลยุทธ์
ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนางานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมค่านิยมรักการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากร
ทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 3 ปรับปรุงเครือข่ายการพัฒนางานวิชาการ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4
การพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ให้มีประสิทธิภาพ มี 2 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน
วิชาการ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

3.2 ผลการประเมินความสอดคล้อง (Consistency) ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า วิสัยทัศน์
พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด กลยุทธ์มีความสอดคล้อง
กับวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับพันธกิจอยู่ในระดับมากที่สุด กลยุทธ์
มีความสอดคล้องกับเป้าประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับประเด็นกลยุทธ์อยู่ใน
ระดับมากที่สุด ตัวชี้วัดสามารถวัดได้สอดคล้องกับกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก และมาตรการมีความสอดคล้องกับ
กลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของกลยุทธ์
การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัด
กำแพงเพชร พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมส่วนใหญ่
อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์ส่วนใหญ่
อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินงานตามขอบข่ายของงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 3) การวางแผน งานด้านวิชาการ 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 6) การวัด ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และ 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาสภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรตามกรอบของกระบวนการบริหารงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรดำเนินงานตามกรอบของกระบวนการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้ 1) การวางแผน 2) การนำ 3) การจัดองค์การ และ 4) การควบคุม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและดำเนินงานตามขอบข่ายของงานวิชาการเฉพาะที่งานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยตรง เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและสรุปเป็นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษา นำไปสู่การพิจารณาความดีความชอบ การโยกย้ายไปยังสถานศึกษาที่ใหญ่ขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ ยก่อง (2558, น. 245) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระนอง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการเรียนการสอน และด้านการนิเทศภายใน ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนเป็นลำดับสุดท้าย สอดคล้องกับ Bukosky (1999, p. 135) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษาที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษา พบว่า ในการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ หลักสูตรมีมาตรฐานการสอนที่มีประสิทธิภาพ การเรียนแบบปฏิสัมพันธ์การวัดผลประเมินผล การปฏิบัติงานมีเทคโนโลยีการพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การออกแบบการทำงานใหม่ สอดคล้องกับ Mattox (1987, p. 108) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐอิลลินอยน์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมากคือ ความต้องการจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับนิเทศ การประเมินผล และต้องการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร มีปัญหาการดำเนินงานตามขอบข่ายของงานวิชาการ ดังนี้ 1) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 2) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 3) การแนะแนว 4) การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา และ 7) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่ และไม่ตรงสาขาวิชาที่ต้องการขาดที่มึความรู้ความสามารถและประสบการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญาภรณ์ สิทธิ (2556, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1.3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ 1) ด้านบุคลากร จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) การบริหารจัดการ โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร มากที่สุด คือ ด้านบุคลากร โดยเฉพาะครูผู้สอนเนื่องจากเป็นผู้นำนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติและถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียนโดยตรง นอกจากนี้ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังต้องมีความรับผิดชอบงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เอาใจใส่ดูแลนักเรียนเป็นพิเศษเนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนด้อยโอกาสทางการศึกษา ผู้ปกครองพ่อแม่มีฐานะยากจนไม่ค่อยสนใจอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนเอง ฟันทักอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมสังคมเสื่อมโทรม นักเรียนส่วนใหญ่จึงมีพฤติกรรมเสี่ยง และไม่สนใจการเรียน สอดคล้องกับภานีย์ ดอกดวง (2559, น. 296) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแก้งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองชุมชน ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยด้านงบประมาณและปัจจัยด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับ Sergiovanni (1999, p. 216) ได้วิเคราะห์โรงเรียนที่มีประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จพบว่า ลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีดังนี้ 1) เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) มีแผนงานทางวิชาการที่ดี

3) จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) มีบรรยากาศในทางบวก 5) ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบเป็นกลุ่ม 6) มีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ได้สถานการณ์หรือตำแหน่งทางกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร คือ กลยุทธ์ปรับตัว (WO) สอดคล้องกับแนวคิดของเอกชัย บุญยาทิษฐาน (2553, น. 153) ได้อธิบายขั้นตอนที่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ว่าการจัดทำ SWOT Matrix โดยการจับคู่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ทำให้เกิดกลยุทธ์ 4 ประเภท ได้แก่ 1) กลยุทธ์ SO เป็นกลยุทธ์ที่เกิดจากการเอาจุดแข็งขององค์กรไปรวมกับโอกาสที่ดีจากภายนอกที่เหมาะสมกัน 2) กลยุทธ์ WO เป็นกลยุทธ์ที่จะลดจุดอ่อนของตนและเพื่อที่จะนำเอาโอกาสที่ดีข้างนอกมารวมกับจุดอ่อนในองค์กรที่ตรงกันเพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์ 3) กลยุทธ์ ST เป็นกลยุทธ์ที่เอาจุดแข็งขององค์กรมาจับคู่กับภัยคุกคามจากภายนอกเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามนั้นเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งและลดปัญหาที่เกิดขึ้น 4) กลยุทธ์ WT เป็นกลยุทธ์ที่จับคู่กันระหว่างจุดอ่อนขององค์กรกับภัยคุกคามจากภายนอกที่ตรงกันเพื่อพยายามที่จะลดทอนปัญหาที่เกิดขึ้นจากภายในและภัยคุกคามจากภายนอก ซึ่งจะมีทางเลือกที่จะสู้เพื่อความอยู่รอดหรือไม่ก็หลบหนีหรือเลิกกิจการ

2.2 ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ โดยมีกลยุทธ์ทั้งหมด 9 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการจัดทำแผนงานวิชาการโดยเน้นการมีส่วนร่วม กลยุทธ์ที่ 3 จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานพัฒนาวิชาการ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนางานแนะแนวเพื่อสร้างเสริมค่านิยมรักการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพ กลยุทธ์ที่ 7 จัดระบบเครือข่ายการพัฒนางานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 8 พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 9 พัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนางานวิชาการจำเป็นต้องพัฒนาทั้งระบบจึงจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Drucker (2005, p. 96) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) สอดคล้องกับ Chester (1996, p. 118) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารการศึกษา ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีสมรรถภาพสูงคือมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลากหลายวิธี

ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม สานิตวิธีการสอน เพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบต่าง ๆ และจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาชีพครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร

3.1 ผลการตรวจสอบวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและมาตรการของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ส่วนใหญ่มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบวนการพัฒนากลยุทธ์มีความเหมาะสม ซึ่งได้แก่ การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ การสัมภาษณ์ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการจากผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) สูงที่สุด การยกร่างกลยุทธ์โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ ทำให้ได้กลยุทธ์ที่ดีสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 (พ.ศ. 2559-2562) และแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 (พ.ศ. 2559-2562)

3.2 ผลการประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบ วิพากษ์วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการของกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น และวินิจฉัยกระบวนการที่มาของกลยุทธ์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

3.3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชรทั้งหมด ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชิญมาให้ข้อมูลก็เป็นคนในจังหวัดกำแพงเพชร และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งสิ้น ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อมูลในการตรวจสอบกลยุทธ์ก็เป็นคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและปฏิบัติงานอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชรเกือบทั้งหมด สอดคล้องกับ ญัตติพัทธ์ เจริญนนท์ (2552, น. 45) กล่าวว่า การประเมินกลยุทธ์เป็นงานสำคัญที่มีผลต่อเนื่องถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลยุทธ์ ซึ่งจะให้ผลโดยตรงกับการดำรงอยู่ขององค์การ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องทำการ

ประเมินกลยุทธ์เพื่อให้แน่ใจว่ากลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นเหมาะสมกับความต้องการและสถานการณ์ขององค์การ การที่ผู้บริหารจะตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ใดมาใช้ในการดำเนินงานจะต้องทำการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก เพื่อให้แน่ใจว่าทางเลือกนั้นจะเกิดประโยชน์แก่องค์การสอดคล้องกับ Deming (2000, p. 86) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานว่าตรงตามที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

- กึ่งกาญจน์ ยกย่อง. (2558). **สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2552). **การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.**
- ฉัญญาภรณ์ สิทธิ. (2556). **การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.**
- ปภาณีย์ ดอกดวง. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาแก่งโนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี.**
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขึ้นพื้นฐาน. ค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2560. จาก <http://www.niets.or.th/th/catalog/view/280>.**
- สัมฤทธิ์ พินิจชัย. (2551). **รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านร้อยไร่. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 : โรงเรียนบ้านร้อยไร่.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2561, จาก http://www.kpt1.go.th/main/?page_id=107&lang=TH**
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2561, จาก <http://www.kptpeo.moe.go.th/web/>**
- เอกชัย บุญยาภิธาน. (2553). **คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : ปัญญาชน.**
- Bukosky, A.E. (1999). **Comprehensive high school restructuring : Utilizing school-based management and curricular reforms to increase student achievement comprehensive restructuring. (CD-Rom), Abstract from Pro Quest-File : Dissertation Abstracts Irm: AAC9933792.**
- Chester, N.M. (1996). **An Introduction to School Administration : Selected reading. New York : McMillan Company.**

Deming, W.E. (2000). **The New Economics**. (2 nd ed). Cambridge, MA : MIT Press.

Drucker, P.F. (2005). **The effective executive**. Australia : Wadsworth.

Mattox, D.D. (1987). A Study of the In-service Needs of ilinois Public School Elementary Principals. **Dissertation Abstracts International**. 38 (12), 7061-A.

Sergiovanni, T.J. (1999). **Educational Governance and Administration**. (4 th ed). Boston : Allyn and Bacon.